Č E S K Á Š K O L N Í I N S P E K C E

Čj.: 135 056/99-11030
Signatura: bm5cs102

Oblastní pracoviště Olomouc
Okresní pracoviště Šumperk

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Ruda nad Moravou 789 63 Ruda nad Moravou, Sportovní 300
Identifikátor ředitelství:	600 148 386
IZO:	102 680 442
Ředitel školy:	Mgr. Zdeněk Klimeš
Zřizovatel:	Obec Ruda nad Moravou
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Šumperk
Termín inspekce:	17. - 18. března 1999
Inspektoři:	Mgr. Josef Konečný Mgr. Vítězslav Navrátil
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, třídní knihy sledovaných tříd, rozvrh hodin, zahajovací výkaz k organizaci školy k 10. 9. 1998 s přílohami, tematické plány učiva matematiky, přírodopisu a tělesné výchovy, žákovské knížky, kontrolní práce, laboratorní práce a sešity žáků.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Základní škola Ruda nad Moravou má právní formu příspěvkové organizace s patnácti třídami a 377 žáky 1. - 9. ročníku, které vyučuje 21 učitelů. Součástí školy je školní družina se třemi odděleními a školní klub.

Hodnocení je provedeno na základě kontroly a hospitací v předmětech matematika, přírodopis a tělesná výchova.

1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti

Moderní budova školy tvoří ucelený a esteticky vyhlížející komplex uprostřed obce. Její kapacita je stanovena na 480 žáků. Velikost učeben, komunikačních prostor a sociálních zařízení plně vyhovuje stávajícímu počtu žáků. Prostorové podmínky umožňují

realizovat zvolené vzdělávací programy a učební dokumenty. Pro výuku matematiky jsou určeny kmenové třídy, které jsou funkčně zařízeny a svými vlastnostmi (teplota, osvětlení, čistota, výzdoba) vytváří vhodné pracovní prostředí pro žáky i učitele.

Vybavení školy učebnicemi a učebními texty je dostačující. Fond učebnic se postupně aktualizuje, aby odpovídal vzdělávacímu programu Základní škola.

Učební pomůcky jsou zastoupeny v míře odpovídající požadavkům osnov. Uloženy jsou v odborných kabinetech, řádně spravovány, udržovány a využívány ve vyučovacím procesu. Některé pomůcky jsou zastaralé, nefunkční a nepoužívané.

Ve škole je dostatek studijního materiálu, odborné literatury a časopisů. Učitelé je mají umístěny v kabinetech, aby byly snadno dostupné a mohly být lépe využívány při vyučování.

Didaktická technika je funkční a při výuce prokazatelně používaná (zpětné projektory, barevné televize, videa). Dvě odborné pracovny výpočetní techniky slouží žákům a učitelům ve vyučování i v době mimo vyučování. Učitelé matematiky využívají počítače při procvičování, opakování a zkoušení žáků (testy i vlastní).

Pro výuku přírodopisu jsou zajištěny velmi dobré prostorové i materiálně-technické podmínky. Funkčně zařízená odborná učebna a kabinet (přípravna) jsou vybaveny učebními pomůckami a didaktickou technikou v dostačujícím množství (zpětný projektor, televize, videorekordér, diaprojektor). Pomůcky jsou řádně spravovány, inovovány a neformálně využívány. Přírodniny, akvária a terárium umístěné v odborné učebně vhodně ovlivňují zájem a vztah žáků k živé i neživé přírodě. Učební prostředí je velmi podnětné. Fond učebnic je dostatečně široký a odpovídá příslušným učebním osnovám.

Škola má vynikající prostorové a materiálně-technické podmínky pro výuku tělesné výchovy. Dvě tělocvičny s úplným zázemím jsou vybaveny potřebným množstvím tělocvičného nářadí a náčiní. Další potřebné prostory (asfaltové hřiště, hřiště na kopanou, běžecká dráha, doskočiště a jiná zařízení) jsou v těsné blízkosti školy a na základě smlouvy je škola využívá společně s tělovýchovnou jednotou.

Materiálně-technické podmínky výchovně-vzdělávací činnosti sledovaných předmětů jsou hodnoceny jako nadprůměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Pracovní prostředí pro žáky a zaměstnance je podnětné a estetické. Interiéry chodeb a učeben jsou vyzdobeny žákovskými výtvarnými pracemi. Ve všech prostorách školy je udržována čistota a pořádek.

Rozvrh vyučovacích hodin respektuje závazné předpisy a psychohygienické zásady. Matematika je vyučována v produktivních hodinách, jen ve dvou třídách je z personálních důvodů dvakrát v týdnu vyučována pátou hodinu. Rozvrh přestávek je upraven tak, aby žáci měli možnost po 1. vyučovací hodině svačit a po 2. hodině měli dostatek času na aktivní relaxaci ve sportovních zónách prostorných chodeb.

Pitný režim je ve škole zabezpečen prostřednictvím teplého čaje, který je do jednotlivých učeben dodáván v přenosných várnicích.

Frekvence domácích úkolů z matematiky je přiměřená, během kontrolních hospitací nebylo zjištěno přetěžování žáků a přenášení práce školy na jejich domácí přípravu.

Psychohygienické podmínky školy jsou nadprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Pro výuku matematiky je ve škole optimálně využito kvalifikovanosti učitelů. Matematiku vyučuje na 2. stupni pět učitelů s pedagogickou a odbornou způsobilostí. Velmi příznivé je jejich věkové složení (průměr 38 let). K dělení tříd na skupiny nedochází, i když počet žáků je v sedmi třídách vysoký (27 - 32).

Personální podmínky pro vyučování přírodopisu jsou vynikající. Výuku zajišťují tři zkušené učitelky s pedagogickou a odbornou způsobilostí.

Z hlediska odborné způsobilosti jsou personální podmínky výuky tělesné výchovy na 2. stupni naprosto nevyhovující. Předmět vyučuje šest učitelů bez odborné způsobilosti.

Ředitel školy podporuje odborný růst učitelů, vytváří podmínky pro jejich další vzdělávání a motivuje je ke zvyšování kvalifikace.

Škola se zúčastňuje řady vzdělávacích a sportovních soutěží a sama některé organizuje (např. matematickou soutěž žáků 4. tříd základních škol okresu Šumperk). Další profesní aktivity učitelů mají pozitivní vliv na jejich práci. Vedení školy reaguje na nové, inspirující podněty, sleduje rozvoj inovací a zajišťuje dostatečné využívání odborných časopisů a publikací.

Kvalita interpersonálních vztahů je dobrá, pedagogický sbor je vcelku stabilizován, ve škole převládá atmosféra důvěry a spolupráce.

Personální podmínky pro výuku matematiky a přírodopisu jsou mimořádně dobré, vynikající, pro výuku tělesné výchovy jsou naprosto nevyhovující.

4 Plnění učebních osnov

Ve škole se vyučuje podle schválených vzdělávacích programů Základní škola čj. 16847/96-2 (1., 2., 6. a 7. ročník), Obecná škola čj.12035/97-20 (3. - 5. ročník) a podle upravených učebních dokumentů čj. 18730/91-20 (8. a 9. ročník).

Učební plány dodržují stanovené týdenní dotace a respektují doporučené počty hodin pro výuku matematiky, přírodopisu a tělesné výchovy.

Kontrolou zápisů učiva v třídních knihách a tematických plánů učiva sledovaných předmětů bylo zjištěno, že příslušné učební osnovy jsou v matematice a přírodopisu plněny. Nepříznivé personální podmínky negativně ovlivňují plnění učebních osnov tělesné výchovy.

Pro rozvoj mimořádného nadání a talentu žáků jsou určeny čtyři hodiny nepovinného předmětu cvičení z matematiky v 7. - 9. ročníku. Škola nabízí formou volitelných a nepovinných předmětů i výuku informatiky a nepovinný předmět člověk a příroda. Vychází tak z materiálně-technických a personálních podmínek a plně uspokojuje potřeby a očekávání žáků i jejich rodičů. Žákům se zdravotním postižením je věnována individuální péče při vyučování i mimo vyučování.

Učební osnovy v předmětech matematika a přírodopis jsou plněny, v tělesné výchově jen částečně. Nabídka individuální volby vzdělávacích aktivit v oblasti sledovaných předmětů je hodnocena jako nadprůměrná.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Matematika

V šesti hospitovaných hodinách matematiky ve 4. a 5. - 9. ročníku byly jasně stanoveny cíle a obsah učiva byl v souladu s vypracovanými tematickými plány a osnovami schválených učebních dokumentů. Učivo bylo podáváno věcně správně

a prezentováno srozumitelně. Při frontálním způsobu vyučování převládal dialog učitelů se žáky, procvičování, zkoušení a samostatná práce. Organizační pokyny byly přiměřené věku a možnostem žáků. Ve čtyřech vyučovacích hodinách byla účinnost výuky zvýšena vhodným a přiměřeným využitím učebních pomůcek a didaktické techniky (zpětný projektor). Jen ve třech hodinách byl žákům poskytnut dostatečný prostor pro rozvoj jejich aktivity a vlastní činnost. V některých případech se společná řešení příkladů neřídila úspěchy žáků. V menší míře byl uplatňován individuální přístup a vnitřní diferenciace. Ve dvou hodinách byly žákům předkládány nové poznatky v hotové podobě, i když by k nim mohli pomocí návodných otázek dospět sami.

Chování učitelů, jejich gestikulace a řeč byly přiměřeně kultivované, dvě učitelky dovedly vhodně modulovat hlas a dát svému projevu nádech dramatičnosti. Jejich hodiny se od ostatních odlišovaly i lepší organizací práce, střídáním forem a metod i vhodnou a účelnou motivací žáků.

K hodnocení vědomostí a dovedností žáků využívali všichni učitelé standardních postupů, tj. individuálního, orientačního a písemného zkoušení. Ve všech sledovaných třídách je frekvence známek v žákovských knížkách přiměřená charakteru matematiky a hodnocení je formativní. Písemné záznamy do sešitů jsou funkční a přiměřené, mají většinou jednotnou úpravu, ale jen v některých třídách jsou učiteli kontrolovány a opravovány. Písemné kontrolní práce jsou psány čtvrtletně, opravovány a klasifikovány, chybí však analýza plošných chyb s vyhodnocením.

V závěru tří hodin byl dostatečný čas ke shrnutí a opakování učiva. Domácí úkoly byly zadávány ve všech hodinách, svým rozsahem a náročností však žáky nezatěžovaly.

Kvalita vyučování matematiky podle kontrolních hospitací má dílčí pozitiva nad běžnou úroveň.

Přírodopis

Hospitace byly uskutečněny u všech vyučujících ve třídách VIII. A, VIII. B a VII. B. Bylo zjištěno, že učitelky mají vypracované tematické plány učiva v souladu s učebními osnovami. Ve třídě VII. B je učivo opožděno oproti časovému plánu zhruba o jeden měsíc. Stanovené výukové cíle svým obsahem odpovídaly danému standardu vzdělávání, rozsahem a náročností byly přiměřené schopnostem žáků.

Hodiny měly klasickou stavbu (opakování učiva z minulé hodiny, individuální zkoušení, nové učivo, zápis do sešitů, opakování a procvičování probraného učiva - chybělo závěrečné hodnocení plnění výukových cílů) s využitím frontální didaktické formy. Střídáním různých metod byl vytvořen prostor pro aktivní učení. V jedné hodině bylo vhodně využito skupinové práce při vyvozování nového učiva. Diferenciace podle schopností a zájmů žáků nebylo využito. Organizační pokyny k zadávaným úkolům byly srozumitelné a přiměřené možnostem žáků. Klasifikace žáků při individuálním zkoušení byla adekvátní k jejich znalostem. Hodnocení žáků bylo zaměřeno převážně pozitivně. Při vyučování byla vytvářena atmosféra důvěry a pozitivní vzájemné vztahy.

Účinnost výuky byla zvyšována neformálním využíváním učebních pomůcek (nástěnné obrazy, trojrozměrné modely, obrázky v učebnici, přírodniny, mikroskopické preparáty). Využití zpětného projektoru bylo málo produktivní.

Laboratorní práce jsou prováděny podle časového plánu a ve třídách VIII. A a VIII. B mají velmi dobrou úroveň. Ve třídě VII. B nejsou záznamy z laboratorních prací opravovány a jejich úprava není na patřičné úrovni. Vzhledem k dostatečnému množství odpovídajících učebnic jsou některé zápisy v sešitech zbytečně rozsáhlé, jejich úprava je

rozdílná (u chlapců většinou nedbalá), chybí důslednější kontrola. Frekvence známek v žákovských knížkách je odpovídající.

Kvalitu vyučování v hospitovaných hodinách přírodopisu hodnotí ČŠI celkově jako spíše nadprůměrnou.

Tělesná výchova

Hospitováno bylo ve třídách VII. A,B (chlapci), VIII. A,B (chlapci), VIII. A,B (dívky) a IX. A,B (chlapci). Ve třech hodinách byly zařazeny míčové hry (košíková, sálová kopaná), v jedné hodině sportovní gymnastika.

Kvalita vyučování byla v jednotlivých hodinách značně rozdílná. Většina učitelů přistupuje k vyučování odpovědně a podle svých znalostí a schopností se snaží plnit požadavky učebních osnov.

Nejvyšší úroveň měla hodina košíkové se spojenými chlapci devátých tříd. Promyšlená organizace hodiny umožnila všem žákům aktivní uplatnění. Organizační pokyny byly jasné a přiměřené věku. Výuka probíhala v družstvech diferenciovaných podle schopnosti žáků. Při procvičování míčové techniky učitel individuálně upozorňoval na nesprávně prováděné prvky a žáky pozitivně motivoval. V hodině nebyly pozorovány zbytečné prostoje. Vyučování bylo vysoce efektivní.

Nejméně efektivní bylo vyučování ve třídě VIII. A,B (dívky). Míčová technika byla procvičovaná bez ukázky správného provedení a opravování nesprávného provádění. Při cvičení ve dvou velkých družstvech byla efektivita využití vyučovacího času nízká.

Při nácviku obtížnějších prvků v hodině sportovní gymnastiky (kotoul letmo, přemet stranou atd.) nebyl dodržen správný metodický postup a úrazová zábrana.

Vyučování tělesné výchovy je negativně ovlivněno nepříznivými personálními podmínkami. Na základě provedených hospitací je kvalita vyučování hodnocena jako průměrná.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Chování žáků v hospitovaných hodinách bylo kultivované, se smyslem pro spolupráci a s projevem samostatnosti a odpovědnosti. Pomůcky a zařízení tříd svědčí o pozitivním vztahu k hodnotám. Jen část žáků se dovede rychle soustředit a orientovat na splnění úkolů, pracovat samostatně a při frontálním řešení příkladů účinně spolupracovat. Jejich písemný projev je na průměrné úrovni. Při vyučování a v samostatné práci prokazovali, že učivo většinou znají a dovedou ho reprodukovat, popř. vědomosti a dovednosti aplikovat v různých situacích.

Tradičně dobrých výsledků dosahují žáci školy v biologické olympiádě (1. místo v oblastním kole), v matematických, přírodovědných a sportovních soutěžích.

Celkovou úroveň výsledků vyučování hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrnou.

ZÁVĚRY

- Prostory a vybavenost školy jsou velmi kvalitní, odpovídající vzdělávacímu programu, učební pomůcky, didaktická a výpočetní technika jsou ve výuce prokazatelně využívány.
- Psychohygienické podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou velmi dobré, žáci i učitelé mají pracovní místa vybavena, esteticky je škola na dobré úrovni.

- Personální struktura školy v matematice a přírodopise maximálně využívá pedagogickou a odbornou způsobilost, doloženy jsou nadprůměrné výsledky činnosti učitelů v přípravě a organizaci soutěží a dalších aktivit žáků. Z hlediska odborné způsobilosti jsou personální podmínky pro výuku tělesné výchovy nevyhovující.
- Kvalita vyučování (činnost učitelů) je v matematice a přírodopisu spíše nadprůměrné úrovně, v tělesné výchově je průměrná. Z hlediska moderního pojetí vykazuje kvalita vyučování dílčí pozitiva nad běžnou úroveň.
- Vědomosti, dovednosti a návyky žáků jsou na dobré úrovni vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, úspěšnost v soutěžích je výrazná, žáci jsou v kontrolních pracích a testech spíše nadprůměrní, prokazují schopnosti vyjadřovat své názory.

Na základě zjištění orientační inspekce jsou hodnoceny podmínky výchovně-vzdělávací činnosti ve sledovaných předmětech jako nadprůměrné a průběh vzdělávání jako spíše nadprůměrný.

Podpisy inspektorů: vedoucí týmu Mgr. Josef Konečný v. r.

člen týmu Mgr. Vítězslav Navrátil v. r.

V Šumperku dne 22. března 1999

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzal dne 29. 3. 1999

razítko

Podpis ředitele školy: Mgr. Zdeněk Klimeš v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Obec Ruda nad Moravou	13. 4. 1999	135 056/99-11030
Školský úřad: Šumperk	13. 4. 1999	135 056/99-11030

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
----------	----------	Připomínky nebyly vzneseny